

9.1 ZAKOTVENÍ DOPINGU V PRÁVU A JEHO DEFINICE

Doping je jedním z největších problémů, se kterým se sportovní prostředí dlouhodobě potýká. Deformuje čistotu sportu a fair play, ničí zdraví sportovců, ovlivňuje výsledky, poškozují poctivé sportovce a jejich celoživotní úsilí. Poškozuje sport jako celek. Jedním z nejvíce medializovaných případů v poslední době je příběh cyklisty Lance Armstronga, který měl dopad nejen na renomé světové cyklistiky, ale tento alarmující příběhu heroického sportovce a zároveň podvodníka se dostal v roce 2015 na plátna kin pod názvem Pád legendy.

Totéž platí o řadě pozitivních vzorků sportovců v minulosti i dnes, které ovlivnily olympiády a světová mistrovství. Nejsmutnější pak je, že řada těchto příběhů skončila i smrtí dopujících sportovců. Velmi hodnotou výpovědi z nedávné historie podává český film Fair Play z roku 2014. V některých zemích je doping dokonce trestným činem (např. Itálie), ale Světová antidopingová agentura (WADA) kriminalizaci spíše odmítá.

Celosvětový boj proti dopingů vede především MOV, mezinárodní sportovní federace a WADA. V roce 1989 přijala Rada Evropy **Evropskou antidopingovou úmluvu**, jako jeden z prvních dokumentů zabývající se dopingem.

http://www.antidoping.cz/documents/evropska_antidopingova_umluva.pdf

V roce 2005 přijala Generální konference OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) **Mezinárodní úmluvu proti dopingů ve sportu**.

http://www.antidoping.cz/documents/mezinarodni_umluva_proti_dopingu_ve_sportu_UNESCO.pdf

Jejím účelem je podpořit prevenci a boj proti dopingů s cílem k jeho odstranění. **Mezinárodní úmluva proti dopingů ve sportu** definuje doping velmi stručně jako „*situaci, ve které dochází k porušení antidopingových pravidel*“.

Evropská úmluva proti dopingů jej definuje jako „*podávání (poskytování) farmakologických skupin dopingových prostředků a dopingových metod sportovcům či sportovkyním a jejich použití jimi*“.

Světový antidopingový kodex a jeho česká verze **Směrnice pro kontrolu a postih dopingů ve sportu** v ČR (platná úprava obou je z roku 2015) podává definici nejpodrobnější.

Článek 2 říká: „*Doping je definován jako porušení jednoho, nebo více antidopingových pravidel, uvedených v článcích 2.1 až 2.10 Kodexu a této Směrnice*.“

Smyslem článku 2 je **specifikace okolností a jednání**, která představují porušení antidopingových pravidel. Řízení v případech dopingů bude probíhat na základě tvrzení, že jedno nebo více z těchto specifických pravidel bylo porušeno. Sportovci nebo jiné Osoby odpovídají za znalost toho, co představuje porušení antidopingových pravidel, a že znají látky a metody, obsažené v Seznamu Zakázaných látek a metod. **Jednotlivá porušení antidopingových pravidel** v článcích jsou definována takto (více viz odkaz):

<http://www.antidoping.cz/cs/smernice-pro-kontrolu-a-postih-dopingu-ve-sportu-v-ceske-republice>

2.1 Přítomnost Zakázané látky nebo jejích Metabolitů nebo Markerů

2.2 Použití nebo Pokus o Použití Zakázané látky nebo Zakázané metody Sportovcem.

2.3 Vyhýbání se, odmítnutí nebo nedostavení se k odběru Vzorku.

2.4 Porušení povinnosti informovat o místě pobytu.

2.5 Podvádění nebo Pokus o Podvádění v průběhu kterékoli části Dopingové kontroly.

2.6 Držení Zakázané látky nebo Zakázané metody.

2.7 Obchodování nebo Pokus o Obchodování s jakoukoli Zakázanou látkou nebo Zakázanou metodou.

2.8 Podání nebo Pokus o Podání jakékoliv Zakázané látky nebo Zakázané metody Sportovci Při Soutěži, nebo Podání nebo Pokus o Podání jakékoliv Zakázané metody nebo Zakázané látky, které jsou zakázány i Mimo Soutěž, Sportovci v období Mimo Soutěž.

2.9 Spoluvina.

2.10 Zakázané spolčování.

Pojem doping vznikl v prostředí sportu jako **výraz pro podporu sportovní výkonnosti a sportovního výkonu použitím určitých látek a metod na farmakologickém základu.**

Podstatou dopingu jsou tedy **léky**, které jsou vyráběny proto, aby pomáhaly nemocným navracet zdraví, nikoliv proto, aby zdravím lidem způsobovaly zdravotní problémy.

Používání prostředků pro zlepšení tělesné nebo duševní kondice se stává stále častěji **součástí každodenního života** značné části lidstva. Chcete **zvýšit** svoji pracovní **výkonnost**, rychle **překonat únavu**, **zbavit se stresu**, vždy je v nabídce celá škála zaručeně účinných prostředků na bázi léků nebo stravních doplňků. Zde je možné také spatřovat úzkou spojitost s podobným nebezpečným fenoménem dneška a tím je **užívání drog**.

Spojitosť je dána tím, že řada látek zneužívaných pro svůj dopingový účinek je **současně drogou** a jejich účelem je **ovlivňování lidského organismu**, i když motivy jsou odlišné.

Užívání dopingových látek je motivováno snahou po **vyšší výkonnosti**, **vyniknutí** nebo odstranění únavy, užití **drogy** je motivováno snahou o **únik z reality**, jehož výsledkem však je **destrukce** osobnosti. Hledáme-li příčiny užívání dopingových látek a vlivů působících na užívání drog dostáváme se bezprostředně ke stavu společenského prostředí a k aktuálním problémům, které jsou s ním spojeny. **V první řadě** je to stále více se projevující všeobecná tendence **hledání opory při nezdarech**, selhání při nenaplněných cílech nebo touhy po vyšších výkonech, vyniknutí, získání slávy a materiálního prospěchu. Tato berlička má obvykle podobu **záračného prášku**, či jiného medikamentu, kterému se věří bez ohledu na možné poškození zdraví jeho uživatelů. V řadě případů, zejména jedná-li se o některá komerčně propagovaná **farmaky nebo doplňky výživy**, může být jejich podpora bezvýznamná a projevuje se spíše **placebo efektem**.

Další důležitou okolností umožňující šíření dopingových látek a drog je všeobecná tendence společnosti k jakékoliv podpoře přirozených dispozic **podávat výkon**, **porušovat principy čestného zápolení**, lhostejnost ke zdraví druhých nebo prostá **netečnost k projevům** výstředního chování.

Každá **výkonově orientovaná společnost** preferuje především všechny cesty vedoucí k dosažení úspěchu a bohužel při tom také **toleruje užívání** jakýchkoliv prostředků, které mohou úspěch zaručit. Tato tendence, která postihuje profesní sféru, ovlivňuje **spotřební chování člověka**, způsob zábavy a **trávení volného času**, přirozeně zasahuje i do oblasti sportovních a rekreačních aktivit člověka.

Absolutní preference výkonu je samozřejmě nejvíce charakteristická pro **sport vrcholový**. Výkon je jediným kritériem úspěšnosti, ten **kdo zvítězí, je oslavován**, kdo prohrál, je kritizován a zatracován.

Dosažení úspěchu může však být také spojováno s **rychlejším účinkem cvičení** za účelem naplnění touhy mít **ideální postavu** podle módních trendů. Tento směr může rovněž vést k

nebezpečnému rozšiřování **konzumace látek** a může zasáhnout ještě širší vzorek populace, než vrcholový sport.

Jedním z nejuznávanějších odborníků na problematiku dopingu je bývalý ředitel Českého antidopingového výboru **PhDr. Jaroslav Nekola**. Ve své profesní dráze se věnoval **problematice řízení a prognózování sportovních aktivit**, sociologickým výzkumům a v posledních letech hlavně **oblasti prevence a kontroly dopingu**. S jeho odbornými články a publikacemi se můžete hojně setkat na různých internetových stránkách.